

FORSLAG TIL LANDSMØTET 2019

HANDLINGSPROGRAMMET HEFTE 2 SAMFUNN

MED INNSTILLING FRA LANDSSTYRET

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

• Forbundet for arbeidsfolk •

152 **Innledning**

153 Handlingsprogrammet er et overordnet prinsipielt dokument. Programmet gjør rede for
154 samfunnsmessige utfordringer og viktige satsingsområder i landsmøteperioden.

155
156 Forbundsstyret vedtar årlige handlingsplaner med utgangspunkt i handlingsprogrammet.
157 Tiltakene blir konkretisert og gjennomført i forbundet eller avdelingene eller ute på
158 arbeidsplassene.

159
160 Vårt fellesskap består av mange forskjellige yrkesgrupper. Det er en styrke for forbundet.

161
162 Forbundets viktigste oppgave er å være et fagforbund for sine medlemsgrupper, og ressursene
163 må prioriteres for å ivareta medlemmene og de tillitsvalgte på arbeidsplassene. For å møte
164 kommende utfordringer må vi satse på de tillitsvalgte i bedriftene, slik at de kan sikre
165 medlemmenes interesser på best mulig måte.

166
167 Det er en viktig oppgave for forbundet å bygge gode tillitsvalgsorganisasjoner.

168
169

170 **Formålsparagrafen**

171 Norsk Arbeidsmandsforbunds vedtekter ligger til grunn for virksomheten.

172
173 Vi vil arbeide for et samfunn som bygger på sosialistiske grunnverdier og demokrati for å
174 fremme en rettferdig fordeling av samfunnsgodene.

175
176 Norsk Arbeidsmandsforbund er en solidarisk fagforening som forener arbeidsfolk i kampen
177 for lønn, likestilling, rettigheter og verdighet. Vårt fellesskap er vår styrke. Forbundet skal
178 være en handlekraftig, engasjert, inkluderende og tilgjengelig medlemsorganisasjon for
179 arbeidsfolk.

180
181 Vår virksomhet skal baseres på kollektive avtaler og løsninger. Arbeiderbevegelsens bærende
182 ideer om frihet, likhet og solidaritet er vårt fundament. Disse prinsippene legger grunnlaget
183 for å ivareta medlemmenes interesser, både ved aktivt arbeid i bedriftene og gjennom politisk
184 engasjement.

185
186 Frihet medfører ansvar, muligheter og rettigheter som skal sikres gjennom et godt avtaleverk.
187 Forbundets viktigste jobb er å bidra til trygge, faste, hele stillinger med forutsigbare lønns- og
188 arbeidsvilkår.

189
190 Forbundet aksepterer ingen form for rasisme, diskriminering, trakassering eller mobbing.

191
192 Frihet oppnås ikke uten likeverd og rettferdighet. Forbundet skal arbeide for likeverdige
193 livsvilkår og muligheter, uavhengig av bakgrunn, klasse, utdanning, kjønn, alder, etnisitet,
194 nasjonalitet, religion, seksuell legning eller funksjonsevne. Arbeid til alle med en lønn å leve
195 av er et krav for å skape likeverdige levevilkår.

196
197

198 **Samfunn og arbeidsliv**

199 Vi vil ha en regjering som er basert på demokratiske og sosialistiske verdier. Dette er en
200 forutsetning for et godt faglig-politisk samarbeid.

201
202 Den norske modellen har vist seg å være vellykket, der trepartssamarbeidet er grunnsteinen.
203 Den har over mange tiår gitt oss et regulert arbeidsliv gjennom gode avtaler og et samfunn
204 med små forskjeller. Fellesskapets sosiale ordninger har skapt trygghet.

205
206 Offentlige monopolinstitusjoner som har vært bygd på samfunnsmessige prinsipper, blir
207 erstattet av private selskaper som skal skape størst mulig avkastning for eieren. Norsk
208 Arbeidsmandsforbund mener at offentlige samfunnsoppgaver ivaretas best av en sterk
209 offentlig sektor. Forbundet vil ha nasjonalt eierskap av fellesskapets interesser.

210
211 Velferdsstatens ordninger utfordres når politiske krefter ønsker å redusere offentlig styring og
212 ansvar. Viktige fellesskapsløsninger bygges ned og overlates til markedskreftene. Svart
213 økonomi er utbredt, og enorme inntekter unndras beskatning hvert år. Økt kontroll skal brukes
214 for å begrense svart arbeid. En godt fungerende velferdsstat er garantisten for likeverdige
215 ytelser og tilbud for alle i hele landet. Finansieringen forutsetter et solidarisk skattesystem og
216 nasjonal kontroll med finansmarkedet og bedriftenes rammevilkår.

217
218 Det må føres en utbyttepolitikk som gir de statseide selskapene forutsigbare muligheter til god
219 industriell utvikling gjennom oppbygging av egenkapital og investeringer. Utbytte skal ikke
220 være et verktøy for å få statsbudsjettet i balanse.

221
222 Arbeidslivet preges av at eierinteressene er opptatt av kortsiktig avkastning og utbytte.
223 Tariffavtaler og sosialt sikkerhetsnett undergraves. Stadig mer arbeid utføres av innleid
224 arbeidskraft fra bemannings- og vikarbyråer uten tariffavtale, stillingsvern og sosiale
225 rettigheter. En stadig mindre prosentandel av overskuddet går til lønn til fordel for økt utbytte.

226
227 Vi skal bekjempe alle former for arbeidslivskriminalitet og sosial dumping og arbeide for at
228 offentlig og privat virksomhet bruker firmaer med ordnede lønns- og avtalevilkår.

229
230 Forbundet krever at offentlige innkjøpere skal stille krav om at hoved-bedrifter som tildeles
231 kontrakter skal ha maksimum to underleverandører.

232
233 Minst 50 % av arbeidstakerne i produksjonslinjen og minst 7 % av timeverkene som utføres
234 skal være utført av lærlinger - evt. voksenkandidater og 50 % skal være fagarbeidere.
235 Prosentfordelingen av arbeidstakerne gjelder også for eventuelle underleverandører.

236
237 Forbundet skal kjempe for arbeidstakerrettigheter, et seriøst arbeidsliv, en sterk og god
238 velferdsstat og en aktiv samferdsels- og næringspolitikk.

239
240 Forbundet krever at offentlige etater etterlever landsomfattende tariffavtaler og ILO-
241 konvensjonens bestemmelser om ordnede lønns- og arbeidsvilkår hos leverandører ved
242 anskaffelse og ved kjøp av varer og tjenester.

243
244 Det skal stilles krav at arbeidstakerne har riktig kompetanse og at bedriften tilrettelegger for
245 HMS på en forbilledlig måte med arbeidsmiljøloven som minimumskrav.

246

247 Arbeidsmiljøloven er i stadig endring. Gode resultater krever godt faglig-politisk arbeid.
248 Arbeidslivet blir stadig tøffere. Lavest pris går på bekostning av arbeidstaker-rettigheter,
249 produktivitet og kvalitet. Deler av arbeidet settes bort på bekostning av egne faste ansatte.
250
251

Forslag nr.: 96

Fra avd.: 7 Sør-Vest

Forslag til linje(ne): 199-200

Gammel tekst:

Vi vil ha en regjering som er basert på demokratiske og sosialistiske verdier. Dette er en forutsetning for et godt faglig-politisk samarbeid.

Forslag:

Endring av tekst:

~~Vi vil ha~~ **Forbundet skal arbeide for** en regjering som er basert på **sosial**demokratiske og sosialistiske verdier. Dette er en forutsetning for et godt faglig-politisk samarbeid.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke.

Forslag nr.: 97

Fra avd.: 2 Oslo/Akershus

Forslag til linje(ne): 202-204

Gammel tekst:

Den norske modellen har vist seg å være vellykket, der trepartssamarbeidet er grunnsteinen. Den har over mange tiår gitt oss et regulært arbeidsliv gjennom gode avtaler og et samfunn med små forskjeller. Fellesskapets sosiale ordninger har skapt trygghet

Forslag:

Omskriving av tekst:

Den norske modellen med trepartssamarbeid som en av grunnsteinene har over tiår gitt oss et trygt arbeidsliv med gode betingelser både for arbeidstakere og arbeidsgivere. Partssamarbeidet har også gitt fellesskapet en fordeling av godene som har sikret velferdsordninger som har som mål å bidra til et samfunn med små forskjeller.

Begrunnelse:

Ingen realitetsendring, bare litt bedre norsk.

Avd. 2, styrets innstilling: Tiltres

Landsstyrets innstilling:

Tiltres med følgende endring:

Den norske modellen med trepartssamarbeid som en av grunnsteinene har over tiår gitt oss et trygt arbeidsliv med gode betingelser både for arbeidstakere og arbeidsgivere. Partssamarbeidet har også gitt fellesskapet en fordeling av godene som har sikret velferdsordninger som har som mål å bidra til et samfunn med små forskjeller.

Forslag nr.: 98
Fra avd.: 7 Sør-Vest
Forslag til linje(ne): 202-204

Gammel tekst:

Den norske modellen har vist seg å være vellykket, der trepartssamarbeidet er grunnsteinen. Den har over mange tiår gitt oss et regulert arbeidsliv gjennom gode avtaler og et samfunn med små forskjeller. Fellesskapets sosiale ordninger har skapt trygghet.

Forslag:

Erstatte tekst:

Den norske modellen har vist seg å være vellykket. ~~der trepartssamarbeidet er grunnsteinen. Den har over mange tiår gitt oss et regulert arbeidsliv gjennom gode avtaler og et samfunn med små forskjeller. Fellesskapets sosiale ordninger har skapt trygghet.~~ **Forbundet skal arbeide for å styrke og videreføre den norske modellen.**

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke. Anses ivaretatt i forslag 97.

Forslag nr.: 99
Fra avd.: 1 Øst
Forslag til linje(ne): 211-216

Gammel tekst:

Velferdsstatens ordninger utfordres når politiske krefter ønsker å redusere offentlig styring og ansvar. Viktige fellesskapsløsninger bygges ned og overlates til markedskreftene. Svart økonomi er utbredt, og enorme inntekter unndras beskatning hvert år. Økt kontroll skal brukes for å begrense svart arbeid. En godt fungerende velferdsstat er garantisten for likeverdige ytelser og tilbud for alle i hele landet. Finansieringen forutsetter et solidarisk skattesystem og nasjonal kontroll med finansmarkedet og bedriftenes rammevilkår.

Forslag:

I tillegg til tekst:

Velferdsstatens ordninger utfordres når politiske krefter ønsker å redusere offentlig styring og ansvar. Viktige fellesskapsløsninger bygges ned og overlates til markedskreftene. Svart økonomi er utbredt, og enorme inntekter unndras beskatning hvert år. Økt kontroll skal brukes for å begrense svart arbeid. **Forbundet skal påvirke partipolitisk slik at tilsynsmyndigheter blir sterkere og blir gjort i stand til å utføre flere kontroller.** En godt fungerende velferdsstat er garantisten for likeverdige ytelser og tilbud for alle i hele landet. Finansieringen forutsetter et solidarisk skattesystem og nasjonal kontroll med finansmarkedet og bedriftenes rammevilkår.

Begrunnelse:

Klubben mener at tilsynsmyndigheter som arbeidstilsynet blir sterkere i arbeidet mot arbeidslivskriminalitet.

Avd. 1, AU sin innstilling: Intensjonen i forslaget tiltres.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres

Forslag nr.: 100
Fra avd.: 7 Sør-Vest
Forslag til linje(ne): 218-220

Gammel tekst:

Det må føres en utbyttepolitikk som gir de statseide selskapene forutsigbare muligheter til god industriell utvikling gjennom oppbygging av egenkapital og investeringer. Utbytte skal ikke være et verktøy for å få statsbudsjettet i balanse

Forslag:

Slette tekst.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke.

Forslag nr.: 101
Fra avd.: 7 Sør-Vest
Forslag til linje(ne): 222-225

Gammel tekst:

Arbeidslivet preges av at eierinteressene er opptatt av kortsiktig avkastning og utbytte. Tariffavtaler og sosialt sikkerhetsnett undergraves. Stadig mer arbeid utføres av innleid arbeidskraft fra bemannings- og vikarbyråer uten tariffavtale, stillingsvern og sosiale rettigheter. En stadig mindre prosentandel av overskuddet går til lønn til fordel for økt utbytte.

Forslag:

Slette avsnittet.

Begrunnelse:

Dette er ikke en del av en handlingsplan, men bør gå som en politisk uttalelse fra årsmøte.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke.

Forslag nr.: 102
Fra avd.: 1 Øst
Forslag til linje(ne): 227-228

Gammel tekst:

Vi skal bekjempe alle former for arbeidslivskriminalitet og sosial dumping og arbeide for at offentlig og privat virksomhet bruker firmaer med ordnede lønns- og avtalevilkår.

Forslag:

Jobbe for at etatene som samarbeider om å bekjempe sosial dumping skal kommunisere lettere med hverandre, og kunne dele relevant informasjon. (slik som i Sverige)

Begrunnelse:

Nå har vi et utvalg som skal jobbe med å bekjempe sosial dumping, men disse etatene får ikke samarbeidet optimalt da informasjonen de sitter på er konfidensiell og lovverket gjør

det ikke mulig for etatene å dele relevant informasjon. I Sverige har de løst dette ved at dette utvalget, og kun dette utvalget, har lov til å dele relevant informasjon mellom seg.

Avd. 1, AU sin innstilling: Intensjonen i forslaget tiltres

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke.

Forslag nr.: 103

Fra avd.: 2 Oslo/Akershus

Forslag til linje(ne): 233-235

Gammel tekst:

Minst 50% av arbeidstakerne i produksjonslinjen og minst 7% av timeverkene som utføres skal være utført av lærlinger – evt. voksenkandidater og 50% skal være fagarbeidere. Prosentfordelingen av arbeidstakere gjelder også for eventuelle underleverandører.

Forslag:

Erstatt tekst:

Minst 50% av arbeidstakerne som utfører timeverk i kontraktene skal være faste ansatte i hovedbedriften.

Minst 50% av arbeidstakerne i produksjonslinjen skal være fagarbeider og minst 7% av timeverkene som utføres skal være utført av lærlinger – evt. voksenkandidater eller praksiskandidater. Prosentfordelingen av arbeidstakere gjelder også for eventuelle underleverandører

Begrunnelse:

Formulering var uklar.

Det er viktig å få dette inn i handlingsprogrammet, da dette vil gjøre det vanskeligere for hovedbedriften å splitte opp kontrakter. Hovedbedriften må i større grad ha faste ansatte med den nødvendige kompetanse selv. Dette vil også være et godt tiltak for å hindre arbeidslivskriminalitet. Praksiskandidater tas inn på lik linje med voksenkandidater.

Avd. 2, styrets innstilling: Tiltres

Landsstyrets innstilling:

Tiltres

Forslag nr.: 104

Fra avd.: 2 Oslo/Akershus

Forslag til linje(ne): 233-235

Gammel tekst:

Minst 50% av arbeidstakerne i produksjonslinjen og minst 7% av timeverkene som utføres skal være utført av lærlinger – evt. voksenkandidater og 50% skal være fagarbeidere. Prosentfordelingen av arbeidstakere gjelder også for eventuelle underleverandører.

Forslag:

Erstatt tekst:

Minst 50% av arbeidstakerne som utfører timeverk i kontraktene skal være faste ansatte i hovedbedriften.

Minst 50% av arbeidstakerne i produksjonslinjen og minst 7% av timeverkene som utføres skal være utført av lærlinger – evt. voksenkandidater eller praksiskandidater og 50% skal være fagarbeidere. Prosentfordelingen av arbeidstakere gjelder også for eventuelle underleverandører.

Begrunnelse:

Det er viktig å få dette inn i handlingsprogrammet, da dette vil gjøre det vanskeligere for hovedbedriften å splitte opp kontrakter. Hovedbedriften må i større grad ha faste ansatte med den nødvendige kompetanse selv. Dette vil også være et godt tiltak for å hindre arbeidslivskriminalitet. Praksiskandidater tas inn på lik linje med voksenkandidater.

Avd. 2, styrets innstilling: Det lages et nytt forslag som tar med forslaget fra vaktgruppa og samferdselsgruppa.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke. Anses ivaretatt i forslag 103.

Forslag nr.: 105

Fra avd.: 2 Oslo/Akershus

Forslag til linje(ne): 233-235

Gammel tekst:

Minst 50% av arbeidstakerne i produksjonslinjen og minst 7% av timeverkene som utføres skal være utført av lærlinger – evt. voksenkandidater og 50% skal være fagarbeidere. Prosentfordelingen av arbeidstakere gjelder også for eventuelle underleverandører.

Forslag:

Erstatt tekst:

Minst 50% av arbeidstakerne i produksjonslinjen skal være fagarbeider og minst 7% av timeverkene som utføres skal være utført av lærlinger – evt. voksenkandidater.

Prosentfordelingen av arbeidstakerne gjelder også for eventuelle underleverandører.

Begrunnelse:

Tidligere formulering var uklar

Avd. 2, styrets innstilling: Det lages et nytt forslag som tar med forslaget fra vaktgruppa og samferdselsgruppa.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke. Anses ivaretatt i forslag 103.

Forslag nr.: 106
Fra avd.: 5 Innlandet
Forslag til linje(ne): 233-235

Gammel tekst:

Minst 50% av arbeidstakere i produksjonslinja og minst 7% av timeverkene som utføres skal være utført av lærlinger – evt. voksenkandidater og 50% skal være fagarbeidere. Prosentfordelingen av arbeidstakere gjelder også for evt. underleverandører.

Forslag:

Erstatt tekst:

Minst 50% av arbeidstakerne i produksjonslinja skal være fagarbeidere, og minst 7% av timeverkene som utføres skal være utført av lærlinger- eventuelt voksenkandidater. Prosentfordelingen skal også gjelde for eventuelle underleverandører.

Begrunnelse:

Litt uforståelig

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke. Anses ivaretatt i forslag 103.

Forslag nr.: 107
Fra avd.: 6 Vest
Forslag til linje(ne): 233-235

Gammel tekst:

Minst 50% av arbeidstakere i produksjonslinja og minst 7% av timeverkene som utføres skal være utført av lærlinger – evt. voksenkandidater og 50% skal være fagarbeidere. Prosentfordelingen av arbeidstakere gjelder også for evt. underleverandører.

Forslag:

Avsnitt som begynner der er skrevet feil. Første linjen skal være:

Minst 50 % av arbeidstakerne i produksjonslinjen skal være fast ansatt i hovedbedriften.
Minst 7 % av timeverkene som utføres skal være utført av lærlinger – evt voksenkandidater og minst 50 % skal være fagarbeidere.

Begrunnelse: Feil i teksten som er rettet.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke. Anses ivaretatt i forslag 103.

Forslag nr.: 108
Fra avd.: 7 Sør-Vest
Forslag til linje(ne): 233-235

Gammel tekst:

Minst 50 % av arbeidstakerne i produksjonslinjen og minst 7 % av timeverkene som utføres skal være utført av lærlinger - evt. voksenkandidater og 50 % skal være fagarbeidere. Prosentfordelingen av arbeidstakerne gjelder også for eventuelle underleverandører

Forslag:

Erstatt tekst:

Krav om minst 50 % andel av egne ansatte i produksjonslinjen, hvorav 50% av dem igjen har fagbrev. Av det totale timeverket skal minst 7 % utføres av lærlinger - evt. Voksenkandidater. Dette skal også gjelde for alle underleverandører.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke. Anses ivaretatt i forslag 103.

Forslag nr.: 109

Fra avd.: 2 Oslo/Akershus

Forslag til linje(ne): 239

Gammel tekst:

Ny tekst

Forslag:

Forbundet må kjempe for å beholde IA-avtalen og øke tilslutningen av denne. Samt jobbe mot øvrig rasing av velferdsordninger, som sykelønn.

Begrunnelse:

Det er viktig å få dette inn i handlingsprogrammet, da dette er under angrep.

Avd. 2, styrets innstilling: Tiltres

Landsstyrets innstilling:

Tiltres delvis.

"Forbundet vil jobbe for forbedring og mot rasing av velferdsordninger."

Forslag nr.: 110

Fra avd.: 4 Nordland og 8 Midt-Norge

Forslag til linje(ne): 243

Gammel tekst:

Forbundet krever at offentlige etater etterlever landsomfattende tariffavtaler og ILO-konvensjonens bestemmelser om ordnede lønns- og arbeidsvilkår hos leverandører ved anskaffelse og ved kjøp av varer og tjenester.

Forslag:

Føye til ny tekst:

Forbundet krever at arbeidstilsynet tilføres flere ressurser for økt kontrollvirksomhet.

Avd. 4 & 8, styrenes innstilling: Forslaget tiltres

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke. Anses ivaretatt i forslag 99.

Forslag nr.: 111
Fra avd.: 7 Sør-Vest
Forslag til linje(ne): 244-245

Gammel tekst:

Det skal stilles krav at arbeidstakerne har riktig kompetanse og at bedriften tilrettelegger for HMS på en forbilledlig måte med arbeidsmiljøloven som minimumskrav.

Forslag:

Endring i tekst:

Det skal stilles krav **til** at arbeidstakerne har riktig kompetanse og at bedriften tilrettelegger for HMS på en forbilledlig måte med arbeidsmiljøloven som minimumskrav.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres

Forslag nr.: 112
Fra avd.: 1 Øst
Forslag til linje(ne): 247-249

Gammel tekst:

Arbeidsmiljøloven er i stadig endring. Gode resultater krever godt faglig-politisk arbeid. Arbeidslivet blir stadig tøffere. Lavest pris går på bekostning av arbeidstaker-rettigheter, produktivitet og kvalitet. Deler av arbeidet settes bort på bekostning av egne faste ansatte.

Forslag:

Tillegg i tekst:

Arbeidsmiljøloven er i stadig endring. Gode resultater krever godt faglig-politisk arbeid. Arbeidslivet blir stadig tøffere. **Forbundet må påvirke partipolitisk slik at EU-direktiver som påvirker arbeidslivet negativt ikke blir innført.** Lavest pris går på bekostning av arbeidstaker-rettigheter, produktivitet og kvalitet. Deler av arbeidet settes bort på bekostning av egne faste ansatte.

Begrunnelse:

Det finnes mange EU-direktiver som kan påvirke våre bransjer på en negativ måte. Klubbene mener at forbundet må påvirke partipolitisk for at slike direktiver ikke blir innført.

Avd. 1, AU sin innstilling: Intensjonen i forslaget tiltres. Dette betyr ikke at AU støtter en utmeldelse av bla. EØS.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres.

Forslag nr.: 113
Fra avd.: 7 Sør-Vest
Forslag til linje(ne): 247-249

Gammel tekst:

Arbeidsmiljøloven er i stadig endring. Gode resultater krever godt faglig-politisk arbeid. Arbeidslivet blir stadig tøffere. Lavest pris går på bekostning av arbeidstaker-rettigheter, produktivitet og kvalitet. Deler av arbeidet settes bort på bekostning av egne faste ansatte.

Forslag:

Erstatte deler av tekst:

~~Arbeidsmiljøloven er i stadig endring. Gode resultater krever godt faglig-politisk arbeid. Arbeidslivet blir stadig tøffere. Lavest pris går på bekostning av arbeidstaker-rettigheter, produktivitet og kvalitet. Deler av arbeidet settes bort på bekostning av egne faste ansatte.~~

Forbundet skal jobbe for å sikre og forbedre arbeidstakernes rettigheter i Arbeidsmiljøloven via et godt faglig politisk samarbeid.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres

252 **Bolig og boligpolitikk**

253 Prisene på boligmarkedet særlig i byområdene er i dag høye. I tillegg er egenkapitalkravet
254 hevet til 15 prosent.

255

256 Dette medfører at mange ikke har råd til egen bolig, men må leie dyrt. De betaler leie som
257 kunne blitt brukt til å betjene lån i stedet. Husbanken skal finansiere boliger for unge og
258 personer med lav inntekt. Forbundet må jobbe mot utleiespekulantene, og for at
259 egenkapitalkravet blir satt til 0.

260

261 Samlet sett har det ført til at mange er stengt ute fra det ordinære boligmarkedet. Økonomisk
262 støtte fra foreldre er ofte en forutsetning for at ungdom skal få egen bolig. Slik det har utviklet
263 seg, har det å eie og det å leie blitt uforholdsmessig dyrt og vanskelig – i mange tilfeller
264 umulig. Det rammer i stor grad enslige, eneforsørgere, familier med lav inntekt og ungdom.
265 Forbundet må bruke sin påvirkningskraft slik at det blir bygget boliger med fornuftig standard
266 for både eie og utleie. Et virkemiddel må være en aktiv husbank som kan gi muligheter både
267 for den enkelte, kommuner og borettslag.

268

269 Husbanken må tilføres mer midler som prioriteres til bygging av boliger for ungdom i
270 utdannings- og etableringsfasen.

271

272

Forslag nr.: 114
Fra avd.: 5 Innlandet
Forslag til linje(ne): 257

Gammel tekst:

Dette medfører at mange ikke har råd til egen bolig, men må leie dyrt. De betaler leie som kunne blitt brukt til å betjene lån i stedet. Husbanken skal finansiere boliger for unge og personer med lav inntekt.

Forslag:

Legge til: Dette gjelder også eldre enslige med 100% fast stilling.

Begrunnelse:

Mange enslige eldre får ikke lån selv med fast jobb, fordi egenkapitalkravet er for stort. Med dyre leiekostnader er det vanskelig å få spart opp til dette.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke. Anses ivaretatt i teksten.

Forslag nr.: 115
Fra forbundsstyret
Forslag til linje(ne): 258-259

Gammel tekst:

Forbundet må jobbe mot utleiespekulantene, og for at egenkapitalkravet blir satt til 0.

Forslag:

Forbundet vil jobbe for et boligmarked som ikke gir rom for spekulasjon, både ved kjøp og utleie. Egenkapitalkravet holdes på et realistisk nivå.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres

Forslag nr.: 116
Fra avd.: 1 Øst
Forslag til linje(ne): 258-259

Gammel tekst:

Forbundet må jobbe mot utleiespekulantene, og for at egenkapitalkravet blir satt til 0.

Forslag:

Fjerne tekst: "og for at egenkapitalkravet bli satt til 0."

Forslag til ny tekst:

Forbundet må jobbe mot utleie spekulantene, og for at egenkapitalkravet blir satt til 0.

Forbundet må jobbe for at egenkapitalkravet blir satt ned til et realistisk nivå, slik at unge og fattige personer blir gjort i stand til å kjøpe egen bolig.

Begrunnelse:

Klubbene mener det ikke er realistisk å sette egenkapitalkravet til 0 og at det er vanskelig å sette et konkret tall.

Avd. 1, AU sin innstilling: Intensjonen i forslaget støttes.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke. Anses ivaretatt i forslag 115.

Forslag nr.: 117

Fra avd.: 3 Møre og Romsdal

Forslag til linje(ne): 258-259

Gammel tekst:

Forbundet må jobbe mot utleiespekulantene, og for at egenkapitalkravet blir satt til 0.

Forslag:

Her ber vi om at teksten «Forbundet må jobbe mot utleiespekulantene...» må strykes: Forbundet må jobbe mot utleiespekulantene, og for at egenkapitalkravet blir satt til 0.

Begrunnelse:

Vi skal gjennom vår handlingsplan jobbe for de fagorganisertes rettigheter i arbeidslivet.

Vi kan ha med et politisk område om sosial boligpolitikk, men vi kan ikke se at dette er en spesifikk oppgave som våre forbundssekretærer skal jobbe med.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke. Anses ivaretatt i forslag 115.

Forslag nr.: 118

Fra avd.: 7 Sør-Vest

Forslag til linje(ne): 261-267

Gammel tekst:

Samlet sett har det ført til at mange er stengt ute fra det ordinære boligmarkedet. Økonomisk støtte fra foreldre er ofte en forutsetning for at ungdom skal få egen bolig. Slik det har utviklet seg, har det å eie og det å leie blitt uforholdsmessig dyrt og vanskelig – i mange tilfeller umulig. Det rammer i stor grad enslige, eneforsørgere, familier med lav inntekt og ungdom. Forbundet må bruke sin påvirkningskraft slik at det blir bygget boliger med fornuftig standard for både eie og utleie. Et virkemiddel må være en aktiv husbank som kan gi muligheter både for den enkelte, kommuner og borettslag.

Forslag:

Endring i tekst og tillegg:

Samlet sett har det ført til at mange er stengt ute fra det ordinære boligmarkedet. Økonomisk støtte fra foreldre er ofte en forutsetning for at ungdom skal få egen bolig. Slik det har utviklet seg, har det å eie og det å leie blitt uforholdsmessig dyrt og vanskelig – i mange tilfeller umulig. (AVSNITT)

Dette rammer i stor grad enslige, eneforsørgere, familier med lav inntekt og ungdom. Forbundet må bruke sin påvirkningskraft slik at det blir bygget boliger med fornuftig standard for både eie og utleie. Et virkemiddel må være en aktiv husbank som kan gi muligheter både for den enkelte, kommuner og borettslag. Husbanken må tilføres mer midler som prioriteres til bygging av boliger for ungdom i utdannings- og etableringsfasen.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres

Forslag nr.: 119

Fra avd.: 4 Nordland og 8 Midt-Norge

Forslag til linje(ne): 265-266

Gammel tekst:

Forbundet må bruke sin påvirkningskraft slik at det blir bygget boliger med fornuftig standard for både eie og utleie.

Forslag:

Tillegg til tekst

Forbundet må bruke sin påvirkningskraft slik at det blir bygget boliger med fornuftig standard for både eie og utleie, **og jobbe for prosjekt "leie for eie"**.

Avd. 4 & 8, styrenes innstilling: Forslaget tiltres

Landsstyrets innstilling:

Tiltres.

Forslag nr.: 120

Fra avd.: 1 Øst

Forslag til linje(ne): 271

Gammel tekst:

Nytt avsnitt

Forslag:

Ny tekst:

Jobbe for et Nasjonalt tilbud om "leie for å eie" der staten jobber med å bygge ut leiligheter forbeholdt unge, enslige og andre grupper som har vanskelig for å komme seg inn på boligmarkedet. Det skal være boplikt, og ikke mulig å selge leilighetene igjen med stor profitt, kun det realveksten har vært i Norge. Man skal heller ikke kunne kjøpe leiligheten hvis man har en annen eiendom.

Begrunnelse:

Ved at et statseid selskap jobber med utbygning og utbedring av boliger, gjør at det ikke blir et firma som jobber for å få mest mulig profitt ut av boligene og jobben. Det gjør at leilighetene blir billigere og at staten skaper arbeidsplasser i form av dette prosjektet. Leilighetene skal være med på å gi unge og enslige en mulighet til å komme seg inn på boligmarkedet ved å begynne å leie en bolig der noe av leien du betaler går til en egenkapital til og kjøpe boligen du leier. Resten av leien går til å dekke kommunale

avgifter ol.

Avd. 1, AU sin innstilling: Intensjonen i forslaget tiltres

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke.

273 **Mangfold, likeverd og likestilling**

274 Mangfold og likeverd er nødvendig for å skape et samfunn med plass til alle, uavhengig av
275 kulturell bakgrunn, funksjonsevne og arbeidsevne.

276

277 Forbundets mål for likestillingsarbeidet er å motarbeide alle former for negativ
278 forskjellsbehandling av mennesker på bakgrunn av kjønn, seksuell legning, etnisitet, religion
279 og livssyn. Fagbevegelsen må samarbeide med aktuelle organisasjoner for å få
280 oppmerksomhet og størst mulig gjennomslagskraft.

281

282 Norsk Arbeidsmandsforbund skal bygge flere tillitsvalgte med minoritetsbakgrunn.

283 Mangfoldet i medlemsmassen må gjenspeiles bedre i organisasjonen. Forbundet må legge til
284 rette for kurs hvor medlemmene får kunnskap, og forståelse for likestillingsarbeid.

285

286

Forslag nr.: 121

Fra avd.: 9 Nord

Forslag til linje(ne): 277-279

Gammel tekst:

Forbundets mål for likestillingsarbeidet er å motarbeide alle former for negativ
forskjellsbehandling av mennesker på bakgrunn av kjønn, seksuell legning, etnisitet,
religion og livssyn.

Forslag:

Erstatt tekst

Forbundet skal motarbeide alle former for negativ forskjellsbehandling av mennesker m.h.t.
bakgrunn, klasse, utdanning, kjønn, alder, etnisitet, nasjonalitet, religion, seksuell legning
eller funksjonsevne.

Begrunnelse:

Skal samsvare med formålsparagrafen.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres.

Forslag nr.: 122
Fra forbundsstyret
Forslag til linje(ne): 282-284

Gammel tekst:

Norsk Arbeidsmandsforbund skal bygge flere tillitsvalgte med minoritetsbakgrunn.

Forslag:

Norsk Arbeidsmandsforbund skal bygge **rekruttere** flere tillitsvalgte med minoritetsbakgrunn.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres.

Forslag nr.: 123
Fra avd.: 2 Oslo/Akershus
Forslag til linje(ne): 282-284

Gammel tekst:

Norsk Arbeidsmandsforbund skal bygge flere tillitsvalgte med minoritetsbakgrunn. Mangfoldet i medlemsmassen må gjenspeiles bedre i organisasjonen. Forbundet må legge til rette for kurs hvor medlemmene får kunnskap, og forståelse for likestillingsarbeid.

Forslag:

Omformulering av tekst:

Det er viktig at organisasjonen gjenspeiler medlemsmassen i alle ledd, og tilrettelegging av forbundets aktiviteter må være utformet på en slik måte at vi ikke diskriminerer noen medlemmer. Forbundet må legge til rette for kurs hvor medlemmer får kunnskap om, og forståelse for likestillingsarbeid.

Begrunnelse:

Bedre norsk

Avd. 2, styrets innstilling: Tiltres

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke.

287 **Internasjonalt arbeid**

288 Internasjonalt samarbeid og internasjonal utvikling har bidratt til velstandsutviklingen i den
289 industrialiserte verden. Det er en stor utfordring å sikre at også utviklingslandene får ta del i
290 denne positive utviklingen. Det kan man bidra til ved å styrke internasjonal solidaritet
291 gjennom mer rettferdig fordeling, fellesskapsløsninger og overnasjonale beslutninger.

292

293 Gjennom internasjonale faglige organisasjoner må vi støtte initiativer og aksjoner som
294 fremmer praktisk solidaritetsarbeid, og motarbeide rasisme og fremmedfrykt.

295

296 Fagbevegelsen må arbeide for etiske og rettferdige internasjonale handelsregler, og for at
297 sosiale minstestandarder og miljøklausuler blir inkludert i internasjonale handelsavtaler.

298

299 Forbundet må opprettholde og styrke deltakelsen i de faglige internasjonale
300 sammenslutningene vi er tilsluttet, og støtte arbeidstakere verden over i arbeidet for
301 grunnleggende faglige og demokratiske rettigheter og for fred og nedrustning.

302

303 Forbundet skal aktivt motarbeide sosial dumping, barne- og slavearbeid, menneskehandel og
304 seksuell utnyttelse av barn, kvinner og menn.

305

306 Forbundet vil bidra til kjennskap og praktisering av ILO-konvensjonene gjennom å være en
307 aktiv pådriver for at flest mulig land tiltrer dem

308

309 **Forbundet er aktivt involvert i følgende internasjonale organisasjoner:**

310 BWI Building and Wood Workers International

311 EFBWW European Federation of Building and Wood Workers

312 NBTF Nordisk Bygg- og Trearbeiderføderasjon

313 IndustriALL Global Union

314 IndustriALL European Trade Union

315 PSI Public Services International

316 EPSU European Federation of Public Service Unions

317 NOFS Nordens Offentliganställdas Fackliga Samorganisation

318 SUN Service- og Tjenestebransjens Union i Norden

319 UNI Union Network International

320 UNI Europa Union Network International Europe

321

322

Forslag nr.: 124

Fra forbundsstyret

Forslag til linje(ne): 309-320

Gammel tekst:

Forbundet er aktivt involvert i følgende internasjonale organisasjoner:

BWI Building and Wood Workers International
EFBWW European Federation of Building and Wood Workers
NBTF Nordisk Bygg- og Trearbeiderføderasjon
IndustriALL Global Union
IndustriALL European Trade Union
PSI Public Services International
EPSU European Federation of Public Service Unions
NOFS Nordens Offentliganställdas Fackliga Samorganisation
SUN Service- og Tjenestebransjens Union i Norden
UNI Union Network International
UNI Europa Union Network International Europe

Forslag:

Slette de nordiske og europeiske organisasjonene som er underlagt de internasjonale.
Forbundet er medlem av 5 organisasjoner.

Forbundet er aktivt involvert i følgende internasjonale organisasjoner:

BWI Building and Wood Workers International
IndustriALL Global Union
PSI Public Services International
SUN Service- og Tjenestebransjens Union i Norden
UNI Union Network International

Landsstyrets innstilling:

Tiltres

323 **Kompetanse**

324 Kravet til kompetanse hos ansatte endres når teknologien overtar arbeidsoppgaver. Mange
325 bedrifter mangler vilje til å utvikle kompetansen til egne ansatte. Det øker bruken av innleid
326 arbeidskraft. Bedriftene må sørge for planmessig og situasjonstilpasset kompetanseutvikling
327 slik at de skaper trygge og attraktive arbeidsplasser.

328

329 Eldre arbeidstakeres kunnskap skal brukes aktivt på arbeidsplassen, slik at utstøtingen av
330 seniorer minsker.

331

332 Bedriftene må lage en dokumentasjonsordning for realkompetanse.

333

334 Realkompetanse må sammen med utdanning, praktisk erfaring og personlige egenskaper
335 anerkjennes og vektlegges ved ansettelse.

336

337 God språkopplæring er en viktig faktor for å lykkes med integrering av innvandrere.

338 Fagbevegelsen og arbeidsgiver må sammen arbeide for at det tilbys språkopplæring til alle

339 arbeidstakere som trenger det. Kursene må inneholde samfunnslære og lære om arbeidslivets
340 plikter og rettigheter.

341

342 Arbeidsmandsforbundet må fortsatt arbeide for rett til yrkesopplæring for alle grupper
343 innenfor forbundets organisasjonsområde. Yrkesutøvere med fagbrev skal anerkjennes og
344 lønnes som fagarbeidere.

345

346

Forslag nr.: 125

Fra avd.: 9 Nord

Forslag til linje(ne): 324

Gammel tekst:

Kravet til kompetanse hos ansatte endres når teknologien overtar arbeidsoppgaver

Forslag:

Tilføyning av tekst

Kravet til kompetanse hos ansatte endres når teknologien **endrer eller** overtar arbeidsoppgaver.

Begrunnelse:

Fremtidsrettet.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres.

Forslag nr.: 126

Fra avd.: 2 Oslo/Akershus

Forslag til linje(ne): 329-335

Gammel tekst:

Eldre arbeidstakeres kunnskap skal brukes aktivt på arbeidsplassen, slik at utstøtingen av seniorer minsker.

Bedriftene må lage en dokumentasjonsordning for realkompetanse.

Realkompetanse må sammen med utdanning, praktisk erfaring og personlige egenskaper anerkjennes og vektlegges ved ansettelse.

Forslag:

Stokke om på setningene.

Realkompetanse må sammen med utdanning, praktisk erfaring og personlige egenskaper anerkjennes og vektlegges ved ansettelse. Eldre arbeidstakeres kunnskap skal brukes aktivt på arbeidsplassen, slik at utstøting av seniorer minsker. Bedriftene må lage dokumentasjonsordninger for realkompetanse i bedriften.

Begrunnelse:

Mer flyt i teksten.

Avd. 2, styrets innstilling: Tiltres

Landsstyrets innstilling:

Tiltres.

Forslag nr.: 127

Fra avd.: 3 Møre og Romsdal

Forslag til linje(ne): 332

Gammel tekst:

Bedriftene må lage en dokumentasjonsordning for realkompetanse.

Forslag:

Tillegg til tekst:

Bedriftene må lage dokumentasjonsordning for realkompetanse. Dette arbeidet må fremlegges for arbeidsgiverne som både tariffkrav og krav til hovedavtaleforhandlingene i 2021.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke.

347 Utdanning

348 Vår viktigste konkurransekraft er høyt utdanningsnivå, kompetente arbeidstakere, mulighet til
349 teknologiintensiv produksjon, pålitelige leveranser og et gjennomorganisert arbeidsliv.

350

351 Enhetsskolen er garantisten for likeverdig utdanning. Det er urovekkende at mange faller fra i
352 utdanningsløpet. Innenfor yrkesfagene må programfag og fellesfag yrkes-rettet i større grad
353 slik at elevene ser sammenhengen. Utdanningen må tilpasses de som har lese- og
354 skrivevansker eller sliter med manglende tallforståelse. Alle skal ha lik mulighet til å
355 gjennomføre utdanningsløpet.

356

357 Forbundet vil fortsette arbeidet med å få nye fag inn under lov om fagopplæring og
358 bevisstgjøre bedriftene om nytten av å ha faglærte arbeidere. Mange unge har liten kunnskap
359 om arbeidslivets spilleregler. Dette må inn i læreplanene på ungdomsskolen og videregående
360 skole.

361

362 Fagbevegelsens overordnede mål er et samfunn med arbeid for alle.

363

364 Det er viktig å sørge for at elever som velger yrkesfag, får en reell mulighet til å fullføre
365 utdanningsløpet gjennom læreplasser, og at kvaliteten på utdanningen dekker nåtidens og
366 framtidens behov.

367

368 Forbundet vil arbeide for at det utbetales full lønnsdekning for alle kurs og skoleringsmoduler
369 i Norsk Arbeidsmandsforbunds, LOs og AOFs regi. Det må inkludere feriepenge og
370 pensjonsopptjening.

371

372 Fordeling av kursutgifter skal tas med i fremtidige tariffoppgjør.

373

374 Forbundet vil arbeide for at lærlinger får samme rett til studiebevis og økonomiske ordninger
375 som andre elever og studenter. Ungdomsgarantien må styrkes slik at den sikrer unge
376 utdanning eller kompetansegivende opplæring. Det må også inkludere arbeidsmarkedstiltak
377 tidligst mulig.
378

Forslag nr.: 128

Fra avd.: 6 Vest

Forslag til linje(ne): 359

Gammel tekst:

Forbundet vil fortsette arbeidet med å få nye fag inn under lov om fagopplæring og bevisstgjøre bedriftene om nytten av å ha faglærte arbeidere. Mange unge har liten kunnskap om arbeidslivets spilleregler. Dette må inn i læreplanene på ungdomsskolen og videregående skole.

Ny tekst:

Forbundet vil fortsette arbeidet med å få nye fag inn under lov om fagopplæring og bevisstgjøre bedriftene om nytten av å ha faglærte arbeidere. Mange unge har liten kunnskap om arbeidslivets spilleregler **og fagbevegelsen rolle og betydning for dagens velferdssamfunn**. Dette må inn i læreplanene på ungdomsskolen og videregående skole.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres med følgende endring:

Forbundet vil fortsette arbeidet med å få nye fag inn under lov om fagopplæring og bevisstgjøre bedriftene om nytten av å ha faglærte arbeidere. Mange unge har liten kunnskap om arbeidslivets spilleregler **og fagbevegelsen rolle og betydning for dagens velferdssamfunn**. Dette må inn i læreplanene på ungdomsskolen og videregående ~~skole~~ **opplæring**.

Forslag nr.: 129

Fra avd.: 9 Nord

Forslag til linje(ne): 360

Gammel tekst:

Forbundet vil fortsette arbeidet med å få nye fag inn under lov om fagopplæring og bevisstgjøre bedriftene om nytten av å ha faglærte arbeidere. Mange unge har liten kunnskap om arbeidslivets spilleregler. Dette må inn i læreplanene på ungdomsskolen og videregående skole.

Forslag:

Tillegg til tekst:

Forbundet vil fortsette arbeidet med å få nye fag inn under lov om fagopplæring og bevisstgjøre bedriftene om nytten av å ha faglærte arbeidere. Mange unge har liten kunnskap om arbeidslivets spilleregler. Dette må inn i læreplanene på ungdomsskolen og videregående skole. **Forbundet skal arbeide for at kunnskap om trepartssamarbeidet blir en obligatorisk del av fagutdanningen.**

Begrunnelse:

Det er vesentlig at yrkesfagutdanningen gir kunnskap om fagbevegelsens historie og innflytelse på samfunnslivet.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke. Ivaretatt i forslag 128.

Forslag nr.: 130

Fra avd.: 5 Innlandet

Forslag til linje(ne): 364-366

Gammel tekst:

Det er viktig å sørge for at elever som velger yrkesfag, får en reell mulighet til å fullføre utdanningsløpet gjennom læreplasser, og at kvaliteten på utdanningen dekker nåtidens og framtidens behov.

Forslag:

Tillegg i tekst:

Det er viktig å sørge for at elever som velger yrkesfag, får en reell mulighet til å fullføre utdanningsløpet gjennom læreplasser, og **strengere krav til** at kvaliteten på utdanningen dekker nåtidens og framtidens behov.

Begrunnelse:

Viktig med kvaliteten i lærebedriften blir ettersatt på lik linje med skolen

Landsstyrets innstilling:

Tiltres med følgende endring:

Det er viktig å sørge for at elever som velger yrkesfag, får en reell mulighet til å fullføre utdanningsløpet gjennom læreplasser. **Det må stilles strengere krav til** kvaliteten på utdanningen **og opplæringstiden i bedriften, slik at de** dekker nåtidens og framtidens behov.

Forslag nr.: 131

Fra avd.: 1 Øst

Forslag til linje(ne): 367

Gammel tekst:

Nytt avsnitt

Forslag:

Ny tekst:

Forbundet vil arbeide for å heve statusen på yrkesfag og fagskole. Det oppleves i dag at arbeidsgivere foretrekker nyutdannede fra høgskole og universitet fremfor personer med fagbrev, fagskole og erfaring. Fagbrev bør gi 1 tilleggs poeng ved søking til opptak for høyere utdanning, slik at fagarbeidere ikke stiller svakest hvis de skulle ønske å søke på dette.

Begrunnelse:

I dag blir ca. 75% av fagbrev tatt som praksiskandidat. Hvis en fagarbeider skulle ønske å ta høyere utdanning, for eksempel et fag som ikke tilbys ved fagskole, får man ingen anerkjennelse for fagbrevet. Dette oppleves som urettferdig når til og med folkehøgskole gir tilleggs poeng. Hvis fagbrev gir tilleggs poeng vil dette føre til at det blir mer attraktivt for ungdom.

Avd. 1, AU sin innstilling: Intensjonen i forslaget tiltres

Landsstyrets innstilling:

Tiltres med følgende endring: "Fagbrev bør gi 1 tilleggspoeng (...)"

Forslag nr.: 132

Fra avd.: 4 Nordland og 8 Midt-Norge

Forslag til linje(ne): 367

Gammel tekst:

Ny tekst

Forslag:

Jobbe for at fagbrev blir likestilt studiekompetanse. Også fagbrev tatt i voksen alder.

Avd. 4 & 8, styrenes innstilling: Forslaget tiltres

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke. Anses ivaretatt i forslag 131.

Forslag nr.: 133

Fra avd.: 3 Møre og Romsdal

Forslag til linje(ne): 368-370

Gammel tekst:

Forbundet vil arbeide for at det utbetales full lønnsdekning for alle kurs og skoleringsmoduler i Norsk Arbeidsmandsforbunds, LOs og AOFs regi. Det må inkludere feriepenger og pensjonsopptjening.

Forslag:

Slett hele avsnittet

Begrunnelse:

Avsnitt om full lønnskompensasjon for kurs, linje 368 til og med 370 er nå inne med en prøveordning i 2 år og er dermed ikke relevant for å stå i handlingsplan.

Avsnittet må tas ut slik at når ordningen skal evalueres i 2021 så blir den ikke stanset av at handlingsplanen fortsatt har avsnittet med.

Fungerer ordningen så blir den permanent og tas inn i vedtektene ved landsmøtet 2023.

Fungerer den ikke så må vi kunne avslutte den i 2021 etter evaluering.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres ikke.

Forslag nr.: 134

Fra avd.: 6 Vest

Forslag til linje(ne): 378

Gammel tekst:

Ny tekst

Forslag:

Legge inn eget kapittel om pensjon i samfunn. Definere at man skal kjempe for pensjon fra første krone på all arbeidsinntekt uavhengig av stillingsprosent og at innskuddspensjonen må heves.

Begrunnelse:

Pensjonen for den jevne arbeider kommer ikke til å være levedyktig i fremtiden.

Landsstyrets innstilling:

Tiltres. Forslag til tekst:

Rettferdig pensjon for arbeidsfolk

Arbeidsfolk skal behandles med verdighet, også etter fylte pensjonsalder. Pensjon er utsatt lønn og det er derfor selvsagt at arbeidstakere skal ha innflytelse når det kommer til forvaltningen av sine egne pensjonsordninger. I dagens innskuddsordning må minimum to prosent av lønnen settes i pensjonsfond, men bedriften kan velge en bedre ordning og de ansatte kan bidra med egen sparing innen visse grenser. Det lovpålagte innskuddet på minimum 2 prosent, er for lavt, og det rammer særlig arbeidsfolk i lavlønnsyrker. Det er heller ikke rimelig at hardt arbeidende mennesker skal være nødt til å basere seg på egen sparing for å kunne ha en god levestandard etter et aktivt arbeidsliv.

Med dagens pensjonssystem får man ikke uttelling for den første delen av inntekten, noe som også rammer lavlønnsyrker og deltidsarbeidende hardt. De som rammes hardest av dette er bl.a. kvinner i lavlønnsyrker. For å unngå et diskriminerende pensjonssystem må opptjening av pensjon regnes fra første krone. For å sikre et nøytralt og rettferdig pensjonssystem må det etableres brede ordninger som jevner ut forskjeller mellom yrker, kjønn og bedriftene, og det må lages felles systemer for opptjening av rettigheter.

En framtidig samordnet tariff-festing i private tjenestepensjonsordninger vil kunne sikre de ansattes rettigheter og medbestemmelse, samt redusere risikoen for at arbeidsgivere kutter i pensjonen for å spare penger. Dette vil kunne bidra til at offentlige anbudsprosesser og konkurranseutsetting blir preget av mer redelighet, og at lave priser ikke blir avgjørende i anbudsrunder på grunn av dårlige pensjonsordninger hos de ansatte.

En samordnet tariffesting av pensjonsordninger vil også kunne forenkle jobbskifte for den enkelte mellom virksomheter, uten å risikere tap av opptjening, samt redusere administrative kostnader for bedriftene. Samtidig må forbundet arbeide for at forskjellene mellom pensjoner i offentlig og privat sektor utjevnes.